

NOVI
TEKST
UZ.T.4.

REPUBLIKA HRVATSKA
Ministarstvo gospodarstva

NACRT

PRIJEDLOG ZAKONA O IZMJENAMA
ZAKONA O ZAŠTITI POTROŠAČA S KONAČNIM PRIJEDLOGOM ZAKONA

Zagreb, 4. ožujka 2013.

PRIJEDLOG ZAKONA O IZMJENAMA ZAKONA O ZAŠTITI POTROŠAČA

I. USTAVNA OSNOVA ZA DONOŠENJE ZAKONA

Ustavna osnova za donošenje Zakona o zaštiti potrošača sadržana je u odredbi članka 2. stavka 4. podstavka 1. Ustava Republike Hrvatske („Narodne novine“, broj 85/10 - pročišćeni tekst).

II. OCJENA STANJA I OSNOVNA PITANJA KOJA SE TREBAJU UREDITI ZAKONOM, TE POSLJEDICE KOJE ĆE DONOŠENJEM ZAKONA PROISTEĆI

Donošenjem Zakona o zaštiti potrošača u lipnju 2003. u Republici Hrvatskoj započeo je postupak implementacije smjernica Europske unije iz područja zaštite potrošača u hrvatski pravni sustav čime se preuzimaju europska pravila ponašanja na tržištu, kako u pogledu zaštite prava potrošača, tako i same edukacije i informiranja potrošača.

Zakonom o zaštiti potrošača iz srpnja 2007. godine, kao i njegovim izmjenama i dopunama iz lipnja 2009. i srpnja 2012. hrvatsko zakonodavstvo kontinuirano se usklađivalo s pravnom stečevinom Europske unije iz ovog područja.

Zaštita potrošača u Europskoj uniji iznimno je dinamično područje, što za posljedicu ima česte izmjene i dopune postojećih propisa kao i donošenja novih, te njihovu transpoziciju u nacionalno zakonodavstvo.

Vlada Republike Hrvatske započela je postupak prethodne notifikacije, odnosno dostavljanja Europskoj komisiji popisa svih hrvatskih propisa kojima su u nacionalno zakonodavstvo prenesene direktive Europske unije važeće u trenutku pristupanja Republike Hrvatske Europskoj uniji. Sukladno članku 3. Zaključka Vlade Republike Hrvatske od 21. studenog 2012. krajnji rok za donošenje propisa koje je do 1. srpnja 2013. godine potrebno notificirati Europskoj komisiji je I kvartal 2013. godine.

U postupku prethodne notifikacije utvrdilo se da je potrebno izvršiti usklađivanje Zakona o zaštiti potrošača s Direktivom 2009/22/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 23. travnja 2009. o sudskim nalogima za zaštitu interesa potrošača u dijelu koji se odnosi na popis propisa radi povrede kojih se može pokrenuti postupak za zaštitu kolektivnih interesa potrošača.

Naime, važećim Zakonom o zaštiti potrošača uređen je postupak za zaštitu kolektivnih interesa potrošača koji se pokreće pred trgovačkim sudom u slučaju kada su povrijeđena pojedina prava potrošača uređena Zakonom o zaštiti potrošača kao i drugim propisima.

Iako je institut kolektivne zaštite potrošača jedan od složenijih postupaka kojima se štite potrošačka prava, njegovi učinci su vrlo djelotvorni, obzirom da se presudom protiv određenog trgovca ili skupine trgovaca u korist jednog potrošača od neprimjerenog djelovanja trgovca štite se svi potrošači, a svim trgovcima nalaže se zabrana takvog djelovanja prema svim potrošačima na tržištu.

Potrebno je naglasiti da je ovaj postupak moguće pokrenuti samo za povredu odredbi Zakona o zaštiti potrošača, te propisa koji su taksativno navedeni u članku 131. stavku 1. važećeg Zakona, a kojima su transponirane direktive iz područja zaštite potrošača, sukladno Direktivi 2009/22/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 23. travnja 2009. o sudskim nalogima za zaštitu interesa potrošača.

Obzirom na učestale izmjene europskog zakonodavstva u ovom području, nužno je izvršiti odgovarajuću izmjenu Zakona o zaštiti potrošača na način da se propisima navedenim u članku 131. stavku 1. važećeg Zakona dodaju Zakon o potrošačkom kreditiranju i Zakon o uslugama.

Zaključno, ovim Prijedlogom Zakona izvršit će se dodatno usklađivanje s Direktivom 2009/22/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 23. travnja 2009. o sudskim nalogima za zaštitu interesa potrošača.

III. OCJENA I IZVORI POTREBNIH SREDSTAVA ZA PROVOĐENJE ZAKONA

Za provedbu ovog Zakona nije potrebno osigurati financijska sredstava u državnom proračunu Republike Hrvatske.

IV. RAZLOZI DONOŠENJA ZAKONA PO HITNOM POSTUPKU

Odredbama članaka 161. Poslovnika Hrvatskog Sabora („Narodne novine“, broj 71/00, 129/00, 117/01, 41/02, 91/03, 58/04, 39/08, 86/08, 81/12) propisano je da se po hitnom postupku donose zakoni koji se usklađuju s propisima Europske unije ako to zatraži predlagatelj. Imajući u vidu da ovaj Prijedlog Zakona o izmjenama Zakona o zaštiti potrošača predstavlja dodatno usklađivanje zakonodavstva Republike Hrvatske s zakonodavstvom Europske unije, predlaže se njegovo donošenje po hitnom postupku.

KONAČNI PRIJEDLOG ZAKONA O IZMJENAMA ZAKONA O ZAŠTITI POTROŠAČA

Članak 1.

U Zakonu o zaštiti potrošača („Narodne novine“ broj 79/07,125/07, 75/09,79/09,89/09,133/09,78/12) u članku 1.a podstavak 5. mijenja se i glasi:

„-Direktiva 2009/22/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 23. travnja 2009. o sudskim nalogima za zaštitu interesa potrošača (kodificirana verzija),“.

Članak 2.

U članku 131. stavak 1. mijenja se i glasi:

“(1) Svaka ovlaštena osoba ima pravo pokrenuti postupak za zaštitu kolektivnih interesa potrošača protiv osobe čije je postupanje u suprotnosti s odredbama članka 30. do 70., te članka 87. do 115. ovoga Zakona, odredbama članka 400. do 429., te članka 881. do 903. Zakona o obveznim odnosima, odredbama Zakona o elektroničkoj trgovini, odredbama članka 11. do 49. Zakona o elektroničkim medijima, odredbama Zakona o potrošačkom kreditiranju, odredbama Zakona o uslugama, odredbama Zakona o lijekovima osim članaka 4. do 10., te odredbama Pravilnika o načinu oglašavanja o lijekovima i homeopatskim proizvodima.”

Članak 3.

U članku 145. stavku 1. podstavak 12. mijenja se i glasi:

„– podaci na obavijesti o proizvodu nisu jasni, vidljivi i čitljivi te ako nisu napisani hrvatskim jezikom i latiničnim pismom ili nekim drugim jezikom, znakovima, simbolima ili piktogramima lako razumljivim potrošaču (članak 17. stavak 3.)”.

PRIJELAZNE I ZAVRŠNE ODREDBE

Članak 4.

Danom pristupanja Republike Hrvatske Europskoj uniji u članku 145. stavku 1. podstavak 11. prestaje važiti.

Članak 5.

Ovaj Zakon stupa na snagu osmoga dana od dana objave u "Narodnim novinama", osim članka 3. koji stupa na snagu danom pristupanja Republike Hrvatske Europskoj uniji.

OBRAZLOŽENJE

Uz članak 1.

Ovim člankom izmjenjuje se članak 1.a važećeg Zakona koji sadrži popis direktiva pravne stečevine Europske unije u području zaštite potrošača s kojima je usklađen Zakon o zaštiti potrošača na način da se Direktiva 98/27/EC Europskog parlamenta i Vijeća od 19. svibnja 1998. godine o sudskim nalogima za zaštitu interesa potrošača zamjenjuje njenom kodificiranom verzijom, odnosno Direktivom 2009/22/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 23. travnja 2009. o sudskim nalogima za zaštitu interesa potrošača (kodificirana verzija).

Uz članak 2.

Ovim člankom izmjenjuje se članak 131. važećeg Zakona na način da se usklađuje s Direktivom 2009/22/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 23. travnja 2009. o sudskim nalogima za zaštitu interesa potrošača u dijelu koji se odnosi na Dodatak I koji sadrži popis propisa povredom kojih se može pokrenuti postupak za zaštitu kolektivnih interesa potrošača.

Uz članak 3. i 4.

Ovim člankom usklađuju se odredbe članka 145. važećeg Zakona s Prijelaznim i završnim odredbama Zakona o zaštiti potrošača („Narodne novine” 79/09).

Naime, Zakonom o izmjenama i dopunama Zakona o zaštiti potrošača iz lipnja 2009. godine člankom 75. stavkom 3. prijelaznih i završnih odredbi propisano je da pristupanjem Republike Hrvatske Europskoj uniji prestaje važiti odredba članka 145. stavka 1. podstavka 10. važećeg Zakona. Obzirom da je u Zakonu o izmjenama i dopunama Zakona o zaštiti potrošača iz srpnja 2012. došlo do izmjene članka 145. stavka 1. važećeg Zakona nužno je uskladiti navedene izmjene.

Uz članak 5.

Ovim člankom propisano je stupanje na snagu ovoga Zakona.

V. TEKST VAŽEĆEG ZAKONA O ZAŠTITI POTROŠAČA (ČLANCI KOJI SE MIJENJAJU)

Članak 1.a

Ovaj Zakon sadrži odredbe koje su u skladu sa sljedećim aktom Europske unije:

- Direktiva Vijeća 85/577/EEC od 20. prosinca 1985. godine za zaštitu potrošača pri sklapanju ugovora izvan poslovnih prostorija trgovca,
- Direktiva Vijeća 93/13/EEZ od 5. travnja 1993. godine o ugovornim odredbama u potrošačkim ugovorima, koje se protive načelu savjesti i poštenja (nepoštenim odredbama),
- Direktiva 97/7/EC Europskog parlamenta i Vijeća od 20. svibnja 1997. godine o zaštiti potrošača pri sklapanju ugovora na daljinu,
- Direktiva 98/6/EC Europskog parlamenta i Vijeća od 16. veljače 1998. godine o zaštiti potrošača vezana uz isticanje cijena na ponuđenim proizvodima,
- Direktiva 98/27/EC Europskog parlamenta i Vijeća od 19. svibnja 1998. godine o sudskim nalogima za zaštitu interesa potrošača,
- Direktiva 2002/65/EC o financijskim uslugama na daljinu,
- Direktiva 2005/29/EC o nepoštenim poslovnim djelovanjima, kojom se izmjenjuje Direktiva Vijeća broj 90/619/EEZ i Direktive 97/7/EZ i 98/27/EZ,
- Direktiva 2008/122/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 14. siječnja 2009. godine o zaštiti potrošača u odnosu na određene aspekte ugovora o pravu na vremenski ograničenu uporabu (timeshare), o dugotrajnim proizvodima za odmor, ponovnoj prodaji i zamjeni.«.

Članak 131.

(1) Svaka ovlaštena osoba ima pravo pokrenuti postupak za zaštitu kolektivnih interesa potrošača protiv osobe čije je postupanje u suprotnosti odredbama članka 30. do 115. ovoga Zakona, odredbama članka 400. do 429., članka 881. do 903. Zakona o obveznim odnosima, odredbama članka 8., 9. i 14. Zakona o elektroničkoj trgovini, odredbama članka 15., 17. do 18.a i 34. Zakona o elektroničkim medijima i odredbama članka 5. do 15. Pravilnika o načinu oglašavanja i obavješćivanja o lijekovima, homeopatskim i medicinskim proizvodima.

(2) Postupak iz stavka 1. ovoga članka može se pokrenuti protiv pojedinog trgovca ili skupine trgovaca iz istoga gospodarskog sektora čije je postupanje u suprotnosti s propisima iz stavka 1. ovoga članka, komorskih i interesnih udruga trgovaca koje promiču protupravno postupanje ili protiv nositelja pravila postupanja trgovaca kojima se promiče korištenje nepoštene poslovne prakse, kako je ona definirana odredbama dijela III. ovoga Zakona.

Članak 145.

(1) Novčanom kaznom u iznosu od 15.000,00 do 100.000,00 kuna kaznit će se za prekršaj pravna osoba ako:

- pruži podatke o potrošaču bilo kojoj trećoj osobi, osim ako to potrošač odobri u pisanom obliku (članak 7. stavak 3.),
- potrošaču ne prizna da je račun plaćen sukladno odredbama članka 11.,
- potrošaču ne izda točan, neizbrisiv te jasno vidljiv i čitljivo ispisan račun (članak 12. stavak 1.),
- naplati izdavanje računa (članak 12. stavak 4.),
- potrošaču naplati izdavanje opomene (članak 12. stavak 5.),
- prigodom prodaje potrošaču ne preda ili ne predoči isprave iz članka 13. stavka 1. ovoga Zakona,
- isprave koje prate proizvod nisu napisane sukladno članku 13. stavcima 2. i 3. ovoga Zakona,
- stavi u promet proizvod čija je ambalaža škodljiva za zdravlje ili nije prilagođena obliku i masi proizvoda te dovodi u zabludu potrošača glede mase i veličine proizvoda (članak 14. stavak 1.),
- ne preda proizvod potrošaču koji je namijenjen za nagradu sukladno odredbi članka 15. ovoga Zakona,
- potrošaču ne učini dostupnom obavijest o proizvodu (članak 17. stavak 1.),
- obavijest o proizvodu ne sadrži oznaku zemlje podrijetla (članak 17. stavak 3.),
- podaci na obavijesti o proizvodu nisu jasni, vidljivi i čitljivi te ako nisu napisani hrvatskim jezikom i latiničnim pismom ili znakovima i piktogramima lako

razumljivim potrošaču, što ne isključuje mogućnost uporabe i drugih jezika (članak 17. stavak 4.),

– prodaju javnih usluga, potrošaču ne obračuna sukladno propisanom u članku 24. stavku 3. ovoga Zakona,

– ne omogući potrošaču upoznavanje unaprijed sa svim uvjetima korištenja javnih usluga i te uvjete javno ne objavi u medijima (članak 24. stavak 5.),

– za odluke o pravima i obvezama potrošača javnih usluga ne osnuje savjetodavna tijela u koja su uključeni predstavnici udruga potrošača te ako odluke donosi bez pribavljenog mišljenja savjetodavnog tijela ili odluke ne donosi na transparentan, objektivan i nediskriminirajući način (članak 24. stavak 6.),

– pruža javnu uslugu, a ne osnuje povjerenstvo za reklamacije potrošača te ako u povjerenstvu za reklamacije potrošača nisu zastupljeni predstavnici udruga za zaštitu potrošača (članak 24. stavak 7.),

– ako trgovac koji pruža javnu uslugu iz članka 24. stavka 1. ovoga Zakona ne omogući potrošaču priključak na distribucijsku mrežu i uporabu priključka i mreže te pružanje usluga pod nediskriminirajućim, unaprijed poznatim i ugovorenim uvjetima (članak 25.),

– postupi suprotno odredbama članka 26. ovoga Zakona,

– ne održava kvalitetu pružene javne usluge u skladu s pravilima struke (članak 27.),

– zahtijeva ili izričito uvjetuje kupnju proizvoda ili pružanje usluge s djelomičnim ili ukupnim predujmom i isporuči proizvod ili pruži uslugu nakon primitka predujma te potrošaču nakon isporuke proizvoda ili pružene usluge ne obračuna i ne isplati kamate po kamatnoj stopi u poslovne banke trgovca za oročene štedne uloge na tri mjeseca, ako je rok isporuke dulji od jednog mjeseca (članak 29.),

– nema identifikacijsku karticu (članak 30. stavak 3.),

– potrošaču ne preda ili preda nepotpunu obavijest o pravu na raskid ugovora (članak 32. stavak 1. i 2.),

– postupi suprotno odredbama članka 38. stavka 2., 3. i 4. ovoga Zakona,

– bez prethodnog pristanka potrošača prema potrošaču uporabi pojedinačna sredstva daljinske komunikacije ili ako uporabi adresirani ili neadresirani tiskani materijal iz članka 37. stavka 2. unatoč izričitom protivljenju potrošača (članak 42. stavak 1.),

- prije sklapanja ugovora na daljinu putem sredstva za daljinsku komunikaciju ne obavijesti potrošača o svim odredbama iz članka 43. stavka 1. ovoga Zakona,
- prethodna obavijest nije u skladu s odredbama iz članka 43. stavka 2., 3. i 4. ovoga Zakona,
- potrošaču ne preda potvrdu prethodne obavijesti sukladno članku 44. ovoga Zakona,
- potrošaču ne vrati plaćeni iznos novca u roku od 30 dana po primitku obavijesti potrošača da raskida ugovor (članak 48. stavak 3.),
- ne obavijesti potrošača o nemogućnosti isporuke naručenog proizvoda ili pružanja naručene usluge (članak 52. stavak 2.),
- ne postupi sukladno propisanom u članku 52. stavku 3. ovoga Zakona,
- ne postupi sukladno propisanom u članku 85. ovoga Zakona,
- zahtijeva od potrošača plaćanje suprotno propisanom u članku 95. ovoga Zakona.

(2) Za prekršaje iz stavka 1. ovoga članka kaznit će se i odgovorna osoba u pravnoj osobi novčanom kaznom od 10.000,00 do 15.000,00 kuna.

(3) Za prekršaje iz stavka 1. ovoga članka kaznit će se fizička osoba novčanom kaznom od 5.000,00 do 15.000,00 kuna.«.